

Zes uur overwerk: niet ongezond, ook niet wenselijk

Ruim driekwart van leraren werkt officieel vier dagen maar in feite vijf, zegt de bond

Marijke de Vries
REDACTIE ONDERWIJS&OPVOEDING

Lesgeven, nakijken, vergaderen, administreren, leerlinggesprekken voeren, voorbereiden. Om het allemaal rond te krijgen, maken leraren in het voortgezet onderwijs gemiddeld zes overuren per week, stelt onderwijsvakbond AOb.

De vakbond laat haar leden sinds september bijhouden hoeveel uren zij draaien. Zes uur meer dan de norm bij een voltijdbaan. TNO en CBS houden het op 3,9 overuren. Meer dan de gemiddelde werknemer, die 3,1 uur extra per week noteert. Minder dan de transportsector, waar ze 4,7 uur overwerken.

Drie tot vier uur overwerk op een voltijdbaan is 'vrij normaal', zegt hoogleraar arbeids- en organisatiepsychologie Michiel Kompier van de Radboud Universiteit. De zes uur die leraren melden is best veel, maar niet per definitie te veel. "Het ene overwerk is het andere niet." Belangrijk is wat je in die extra uren doet, of ze verplicht zijn en of ze worden vergoed, zegt Kompier. Een werknemer die vrijwillig iets afmaakt dat hij leuk vindt, daarmee is niet zoveel mis. "Is het saai, de enige manier om je werk af te krijgen en onbetaald, dan zit je op drie minnetjes. Als dat in het onderwijs aan de hand is, is dat arbeidspsychologisch geen prettige situatie."

Grote gezondheidsrisico's lopen werkenden pas als ze structureel 50 of 60 uur per week werken, zegt Kompier. Al zullen sommige werknemers, ook leraren, dat wel halen. Zowel de cijfers van de AOb als die van CBS en TNO zijn immers gemiddelden. "Zoveel werken is voor niemand goed. Ook als je je werk fantastisch

vindt is dat op termijn fnuikend. Niet alleen qua stress, ook het risico op hart- en vaatziekten is groter."

Om de boel in balans te houden zijn vakanties bij uitstek van belang: wie echt tijd heeft om te herstellen, houdt zijn werk beter vol. Leraren hebben wat dat betreft baat bij hun pakweg twaalf vakantieweken.

Ruim driekwart van de leraren werkt vier dagen, maar eigenlijk vijf, stelt de AOb. Grote gezondheidsrisico's lopen zij niet, volgens Kompier. "Maar of het wenselijk of aantoonbaar is, is een andere kwestie. Het is wel scheef als je vijf dagen werkt en er maar vier betaald krijgt."

'Er kraait geen haan naar als een leraar nakijkwerk afraffelt'

De realiteit is dat veel werkgevers liever twee mensen allebei twintig uur laten werken, dan één volledige medewerker in dienst te nemen. Die deeltijders doen namelijk meer, daar zit gewoon meer rek in."

"Ik denk dat de wal het schip wel zal keren. Begin deze eeuw was het in de ict de norm om extreem lange dagen te maken. Ook in het bankwezen was dat macho-achtige gedrag de norm. Maar nu wordt vaak wel ingezien dat mensen moeten herstellen van hun werk. Het is onverstandig om je werknemers als citroenen uit te persen." Alleen artsen en ziekenhuizen blijven op dat vlak nog altijd achter, zegt Kompier. Wat dat betreft is een tikje relativeren misschien op zijn plaats. "Als er in een ziekenhuis iets misgaat is er echt een probleem, maar er kraait geen haan naar als een leraar zijn nakijkwerk afraffelt."

De teamvergadering kan ook in vijftien minuten

Werkdruk onder leraren? Jaap Versfelt vraagt er nooit naar.

Maijke Bezemer

Negenduizend leraren erbij, roept de Algemene Onderwijsbond nu de zoveelste enquête wijst op hoge werkdruk onder leerkrachten. Maar volgens Jaap Versfelt, oud-directeur van McKinsey, gaat dat het probleem niet oplossen. Zijn stichting leerKRACHT helpt scholen om overbodige bezigheden te schrappen. Richt je op de kern: het onderwijs dus. En de leerling.

Minder druk, hoe doe je dat?

"Wij vragen eerlijk gezegd nooit naar werkdruk. Wel of mensen enthousiast zijn over hun vak. Als scholen meedoen aan ons programma vragen we om te beginnen twee uur per week. Dat kost leerkrachten al heel veel moeite. Maar als ze zich echt richten op de dingen die van toegevoegde waarde zijn voor de leerling, dan kunnen ze heel wat verspilde uren schrappen. In het bedrijfsleven heet onze aanpak Lean: alle aandacht richten op wat waardevol is."

Wat kunnen ze laten?

"Al die rapportages voor het bestuur, gemeente, inspectie. Zitten die instanties daar eigenlijk wel op te wachten? Carin Robles, een schoolleider in Pijnacker, heeft alle rapporten die de school samenstelde bekeken en besproken met de ontvangers. Het kon veel korter en sommige bleken helemaal niet nodig. Hetzelfde geldt voor de administratie die leerkrachten zichzelf opleggen. Wil de inspectie wel zo'n uitgebreid groepsplan? Administratie overkomt je niet, je hebt daar zelf invloed op. "Laat ouders de feesten en partijen regelen. En dan die ellenlange vergaderingen. Die kun je vervangen door één wekelijkse bijeenkomst van 15 minuten. Met een whiteboard en vier heel inhoudelijke

'Al die rapportages. Zitten die instanties daarop te wachten?'

Jaap Versfelt van stichting leerKRACHT

goed zelf. De crux is dat een team het samen elke dag een beetje beter wil doen. Als een leraar nooit feedback krijgt, het in zijn eentje moet doen, is het logisch dat hij inzakkt.

"Ik heb zelf een dag meegelopen met een drie-havoklas. De leraar Duits greep mijn bezoek heel ludiek aan om ze nieuwe woorden te leren: wat is een *berater* (adviseur) *geschäftlich* (zakelijk)? Maar de wiskundeleraar heb ik tegen diezelfde klas 250 keer 'ssst' horen zeggen, uiteindelijk met armgebaren en een rood gelaat. Toen ik een groepje vroeg waarom het zat te klieren bleken dat de plusleerlingen die zelfstandig mochten werken. Ze hadden niets te doen. Wat nou als die docent Duits eens komt kijken in de les, eens helpt bij de voorbereiding? Leraren moeten elkaar om advies durven vragen, samenwerken. En vraag ook eens aan leerlingen wat voor hen werkt."

Hoe kweek je die teamgeest?

"De schoolleider is bepalend. Ik zie er nog veel bezig met brandjes blussen. Bestellingen, financiën, opdraven als de digiborden niet werken. Hoe moet zo iemand inspireren? Een schoolleider moet met leraren en leerlingen praten. Het team coachen."

punten. Hoe gaat het met ons als team, wat zijn de successen. Wat willen we verbeteren, welke acties gaan we doen."

Wat is wel waardevol?

"Wat didactisch of pedagogisch goed is, weten leerkrachten heel

advertentie

7 dgs combinatiereis v.a. 699,- SICILIË-MALTA

Wij bieden een volledig aanbod Italië en Malta. Nu is er ook de mogelijkheid om de twee indrukwekkende eilanden Sicilië en Malta te combineren in een reis. Vanaf 699,- p.p. verblijft u 3 nachten op beide eilanden in een geweldige agriturismo/hotel. Proef de rijke cultuur en maak kennis met de historie van beide eilanden.

*excl. reisverzekering, airport pick up charge en calamiteitverzekering.

telefoon: 020-428 05 55
www.intermezzotravels.nl
info@intermezzotravels.nl

